

Täysistunto

Maanantai 6.4.2020 klo 14.00—16.12

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto keskeytettiin klo 15.38. Täysistuntoa jatkettiin klo 16.10. Täysistunto päättyi klo 16.12.

Puhetta johti puhemies Matti Vanhanen (14.00—15.38 ja 16.10—16.12).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

Puhemies Matti Vanhanen: Tämän päivän työskentelystä pari asiaa. Poiketen siitä, mitä etukäteen päiväjärjestyksessä luki, tulemme näistä kahdesta asetuksesta käytävän yhteensä 1,5 tunnin keskustelun jälkeen pitämään tauon. Sen jälkeen alkaa uusi istunto, jossa todennäköisesti äänestystä vaativa hallintovaliokunnan mietintö otetaan ensimmäiseksi käsitteilyyn, ja sen jälkeen palataan päiväjärjestyksen muihin asioihin.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asian U 5/2020 vp.

2.2. Muut ilmoitukset

Valtioneuvosto on 6.4.2020 antanut valtioneuvoston asetuksen väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksiä (M 16/2020 vp) ja valtioneuvoston asetuksen varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista (M 17/2020 vp), jotka otetaan lähetekeskusteluun tässä istunnossa.

3. Muu asia: Valtioneuvoston asetus väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksiä

Muu asia M 16/2020 vp

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.02 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä valtioneuvoston asetus väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksiä vastaa soveltamisalaltaan ja sisällöltään aiempaa, 17. päivä maaliskuuta annettua soveltamisasetusta.

Virusepidemian levitessä on todennäköistä, että työnantajalle syntyy aiempaa suurempi työvoimapula palvelutarpeen kasvaessa kansalaisten lisääntyneen sairastumisen ja toisaalta epidemiaan liittyvien erinäisten lieveilmiöiden ja muiden vaikutusten vuoksi. Lisäksi työvoimapula voi kasvaa asianomaisissa toiminnoissa työskentelevän henkilöstön sairastumisen vuoksi. Työvoimapula vaikeuttaa merkittäväällä tavalla näiden yhteiskunnallisesti kriittisten palveluiden toimintaa. Tällä asetuksella pyritään osaltaan varmistamaan työnantajan käytössä oleva riittävä henkilöstömäärä virusepidemian aikana.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on arvioinut, että epidemia leviää nopeasti ja tapausmäärä ei saavuta huippua nykyisten asetusten voimassaoloaikana. Valmiuslain toimintavaltuuksien ja poikkeusmahdollisuuksien käytölle on siten edelleen olemassa painavat perusteet. Epidemian kehityskulusta johtuen ehdotetun sääntelyn tarve on pikemminkin kasvamassa kevään kuluessa. Asetuksella mahdollistetaan poikkeaminen tietyistä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksistä. Poikkeuksia saadaan soveltaa terveydenhuollossa ja sosiaalitoimissa, pelastustoimissa, hätäkeskustoiminnassa ja poliisitoimissa koko valtakunnan alueella.

Tällä asetuksella sallittaisiin poikkeaminen vuosilomalain vuosilomasta ilmoittamisesta, vuosiloman antamisajankohtaa, sen siirtämistä tai keskeyttämistä koskevien säännösten soveltamisesta. Työnantaja saa ilmoittaa vuosiloman ajankohdasta laissa säädettyä lyhyemmällä ilmoitusajalla. Työnantaja saa määrätä vuosiloman ajankohdan poiketen laissa säädettyistä aikarajoista. Työnantaja saa siirtää jo ilmoitettua vuosilomaa tai keskeyttää jo aloitetun vuosiloman. Toimenpiteiden on oltava tarpeen koronavirusepidemiasta johtuvien poikkeuksellisten työn järjestelyiden vuoksi, eikä niillä saa vaarantaa henkilöstön työturvallisuutta eikä terveyttä. Siirretyt lomamatkat on annettava välittömästi, kun se on mahdollista.

Samoin asetus sallisi poikettavan työaikalain ylityösuostumusta, enimmäisaikatyöaika ja lepoaikoja koskevista säännöksistä. Ylityön teettämiseen ei vaadita työntekijän suostumusta. Teetettävän työn määrä saa ylittää työaikalain mukaisen enimmäismäärän. Vuorokausi- ja viikkolevoista saadaan poiketa. Poikkeusvaltuuksien käyttö on sallittua vasta, kun laissa olevien joustomahdollisuuksien käyttö ei riitä ja niiden käyttö on välttämätöntä toiminnan turvaamiseksi. Edellytyksenä on, että työnantaja järjestää työntekijöiden käyttöön, lepoon ja virkistytymiseen soveltuvia tauko- ja lepotiloja, sosiaalityötiloja ja ruokahuoltoa. Toimenpiteillä ei saa vaarantaa työturvallisuutta eikä työntekijän terveyttä. Työn-

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

tekijöiden kuormituksen tasaisesta jakautumisesta ja palautumisesta työn rasituksista on myös huolehdittava.

Asetuksessa säädettäisiin niin ikään työntekijän noudatettavaksi säädetyn irtisanomisajan pidentämisestä 4 kuukauteen. Irtisanomisaikaa ei voida kuitenkaan pidentää poliisitoimissa. Irtisanomisajan pidentämisen edellytyksenä on, että se on välttämätöntä väestön terveydenhuollon, vähimmäistoimeentulon tai turvallisuuden vuoksi. Asetuksella rajattaisiin niin ikään vuosilomalain 30 §:n ja työaikalain 34 §:n nojalla mainituista asioista annettujen työehtosopimusmääräysten soveltamista. Ehdotettu asetus vastaa vähäistä täsmennystä lukuun ottamatta valtioneuvoston antamaa aiempaa asetusta, jonka perustuslainmukaisuus on jo kertaalleen arvioitu perustuslakivaliokunnan toimesta.

Edellisen soveltamisasetuksen antamisen jälkeen virusepidemia on muuttunut aiempaa vakavammaksi, ja soveltamisasetuksen antamiselle on aiempaa painavampia perusteita. Siten ehdotetun asetuksen antamiselle ei katsota olevan perustuslaista johtuvia oikeudellisia esteitä. Sääntelyn lähtökohtana on, että työnantajan olisi soveltamisasetuksen antamista mahdollisuuksista huolimatta pyrittävä työn järjestämistä koskevilla keinoilla huolehtimaan siitä, että poikkeukset voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Poikkeusmahdollisuuksien käyttö olisi siten rajattava koskemaan tilanteita, joissa työaikalain ja vuosilomalain sisältämällä toimintamahdollisuuksilla ei selvitä. Tässä arvioinnissa on otettava kuitenkin huomioon, että epidemian kulku ja sen vaikutukset työpaikan työvoiman tarpeeseen ovat vaikeasti ennustettavissa. Yksikin henkilöstöön kohdistuva tartunta voi aiheuttaa suuren henkilöstömäärän joutumisen karanteeniin, ja henkilöstöpula voi syntyä kriittisten toimintojen toimintayksiköissä hyvin äkillisesti ja ennakoinnottomasti.

Valmiuslain 4 §:n mukaan lain toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa toimivuuden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään.

Tänään 6.4. annettu asetus on soveltamisasetuksen jatkamisasetus, ja se on voimassa ajanjaksolla 14. päivä huhtikuuta —13. päivä toukokuuta 2020.

14.08 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on ehdotus valtioneuvoston asetukseksi väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työehtosopimuslain säännöksiä. Tämä koskee työntekijöitä terveydenhuollossa, sosiaalitoimissa, pelastustoimissa, hätäkeskustoiminnassa ja poliisitoiminnassa. Tämä asetus liittyy Suomen poikkeustilaan ja valmiuslakeihin.

Asetuksella pyritään osaltaan varmistamaan työnantajan riittävä henkilöstömäärä virusepidemian aikana. Työntekijä voisi keskeyttää tarvittaessa työntekijän loman tai siirtää sen antamisen ajankohtaa, poiketa velvollisuudesta hankkia työntekijältä suostumus ylitöntelemiseen sekä poiketa lepoaikasäännöksistä ja pidentää työntekijän noudatettavaksi säädettyä irtisanomisaikaa, jos työnantaja uhkaa virusepidemiasta johtuva työvoimapula.

Tämä asetus on tarpeen tässä epidemiatilanteessa huomioiden yhä kasvava henkilöstön tarve sosiaali- ja terveydenhuollossa. Samaan aikaan meidän on huolehdittava myös työntekijöiden suojelusta, työsuojelusta ja työturvallisuudesta, ja siitä haluan ottaa esille muuttuvan asian.

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

Meillä on yleisvaarallinen tartuntatauti kyseessä, ja tartuntalain mukaan työnantajalla työyksikössä on velvollisuus huolehtia potilaiden ja asiakkaiden lisäksi myös henkilökunnan tarkoituksenmukaisesta suojelusta. Siihen liittyy myös riittävä ohjeistus.

Suomessa on ollut viime päivinä ja viikkoina erittäin sekavaa ohjeistusta, mitä on tullut ministeriöstä ja THL:stä. Ohjeistukset ovat olleet keskenään ristiriitaisia, ja kentällä ei ole tiedetty, mitä ohjeistusta tulee noudattaa. Viimeksi viime viikolla tuli STM:stä uudet ohjeistukset kotihoitoon riskiryhmässä olevien suojaamiseksi, mutta riittäviä varusteita kotihoitossa ei kuitenkaan ole ollut. Sama ongelma on ympärivuorokautisessa hoivassa: vaikka annetaan ohjeita, niin sitten ei ole suojavarusteita, mitä käyttää. Tässä pitäisi olla myöskin selkeä yhdenmukaisuus, että sitten seurataan, miten niitä varusteita näihin paikkoihin menee, ja jos niitä ei riitä, niin sitten ohjeet tehdään sen mukaisesti huomioiden kuitenkin, että henkilökunnan työturvallisuudesta ei voida tinkiä.

Tähän asiaan ovat kiinnittäneet huomiota SuPer, Tehy, Sairaanhoidajaliitto, Lääkäriliitto, Nuorten Lääkärien Yhdistys ja varmasti moni muukin ammattiyhdistys, mutta tämä on todellinen huoli tällä hetkellä kentällä. Koska me nyt käytämme myöskin näitä valmiusasetuksen antamia toimivaltuuksia siihen, että työntekijöitä voidaan määrätä töihin, niin kyllä se on ensiarvoisen tärkeätä, ja oletuksena on, että myös työsuojelusta huolehditaan riittäväällä tavalla.

Huoltovarmuusvarastot on avattu, mutta tällä hetkellä varusteita kentällä ei näy. Ne ovat hyvin hajallaan: ei tiedetä, missä niitä on, ja joka puolella on puutteita. Toivottavasti tähän saadaan selkeämmät ohjeistukset ministeriön taholta, miten niitä varusteita jaetaan, mistä niitä on tilattavissa ja saatavissa ja millä tavalla henkilökunnan tulee suojautua.

Työnantajan lakisääteiset velvoitteet työsuojelusta ja tarvittavista työ- ja suojavälineistä koskevat myös koronaepidemian aikaa, ja tämä on hyvä muistaa sekä työntekijöiden että poliittisten päättäjien ja työnantajien.

14.13 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tätä valtioneuvoston asetusta sovelletaan terveydenhuollossa ja sosiaalitoimessa, pelastustoimessa, hätäkeskustoiminnassa sekä poliisitoimessa työskentelevään henkilöstöön. Asetuksen tarkoituksena on soveltaa väliaikaisia poikkeuksia eräistä vuosilomalakiin, työaikalakiin ja työsopimuslakiin liittyvistä säännöksistä. Eli tämän asetuksen perusteella työnantaja voi poiketa vuosiloman ilmoittamisesta ja antamisajankohtaa koskevista säännöksistä, siirtää vuosiloman ajankohdtaa, keskeyttää jo aloitetun vuosiloman sekä teettää työntekijällä ylityötä ilman tämän suostumusta, poiketa vuorokausilepoa ja viikkolepoa koskevista säännöksistä ja myös työaikalain 18 §:n enimmäistyöaikaa koskevista säännöksistä. Lisäksi työntekijän irtisanoutuessa työnantaja voi pidentää noudatettavaa irtisanomisaikaa työsopimuslain 6 luvun 3 §:n työehtosopimusmääräysten estämättä 4 kuukauteen. Eli tässä on paketti tästä asetuksesta.

Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa esiin tässä nyt terveydenhuollon sektorin ja hoitajien tilanteen. Meillä on todellinen katastrofi ja kaaos tuolla terveydenhuollon kentällä. Se on viesti, mikä hoitajilta tulee. Hoitajat ovat kokeneet, että he eivät pääse testeihin, vaikka THL kertoo sivuillaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä testataan. On tullut viestejä, että työnantaja on ilmoittanut, että myöhemmin, jos oireet lisääntyvät tai oireita on enemmän, niin sitten testiin, kuin myös siitä, että jos terveydenhuollon henkilön lähiomainen, kotona samassa taloudessa asuva, on ollut sairaana, esimerkiksi lapsi, niin ei ole päässyt testeihin. Eli hoitaja lähtee joka päivä töihin tietämättä, onko perheessä koronatar-

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

tuntaa, mahdollisesti myös tartuttaa. Tämä on ihan äärettömän suuri riski. Tämä on vaarallista, ja kysyisin: minkä ihmeen takia heitä, joita me terveydenhuoltokentällä tarvitsemme, hoitohenkilöstöä, ei testata enemmän?

Arvoisa puhemies! Nyt on noussut esille myös se, että kun meidän valmiuslaissa on tämä työvelvoite ja 18—68-vuotiaat terveydenhuollon ammattilaiset, myös jo eläköityneet, olisivat mahdollisesti käytettävissä työkentälle, niin nyt tästä 68 vuoden iästä on tullut paljon kysymyksiä, että ovatko nämä ikääntyneet hoitajat itse asiassa riskiryhmässä olevia ja kuinka heitä voitaisiin velvoittaa sinne työmaalle. Kysyisinkin siitä, että millä tavalla nämä nyt ovat toteutuneet siellä terveydenhuollon kentällä. Oletteko havainneet — koska pulaahan on henkilöstöstä — että sinne olisi tullut lisää työntekijöitä, ovatko ihmiset ilmoittautuneet niin sanotusti vapaaehtoisesti sinne työpaikoille?

Ongelma on paitsi se, että hoitohenkilöstö ei pääse testeihin, niin myös se, että ei ole suojavarusteita. Puuttuu kasvomaskeja, puuttuu suojavarusteita. Tämä on se viesti, mitä tulee jatkuvasti. Nyt viikonlopun aikana tuli erittäin huolestuttavia tietoja, että virus on päässyt jo hoivakoteihin. Yhtenä syynä varmasti on myös se, että siellä ei ole näitä suojavarusteita. Kysyisinkin: millä ihmeen keinolla me saamme yhteiskunnassa hoitotyöntekijät jakamaan, jos 1) he eivät pääse testeihin, 2) ei ole suojavarusteita? He tavallaan ovat surman suussa ja vaaran paikassa joka kerta, kun he työpaikalleen menevät.

Sitten samalla kun meillä on nyt tällainen asetus, mikä poikkeaa vuosilomalaista, työaikalaisista, irtisanomisista, niin millä tavalla työntekijät tämän vastaanottavat? Kysyisin teiltä, onko näistä ylityö-, viikkolepo- ja vuorokausilepokäytännöistä jo tähän asti poikettu ja minkälaiset ovat tunnelmat kentällä. Kuinka väsynyttä hoitohenkilöstöä meillä itse asiassa siellä on?

Arvoisa herra puhemies! Sitten vielä näistä suojavarusteista, jotka ovat elintärkeitä. Ne ovat elinehto sille, että me voimme suojella itseämme kuin myös niitä potilaita, joita hoidetaan siellä hoitotyön kentällä. Tästä huoltovarmuudesta: meillähän on Huoltovarmuuskeskus, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että huoltovarmuusvarastossa on tavaraa. Nyt tuntuu sille, että sitä tavaraahan ei ole alun perinkään ollut siellä, jos varastot on jo avattu ja sieltä on lähtenyt niin sanotusti miljoonia suojavarusteita ympäri Suomea ja ne ovat nyt jo loppumassa. Tänä aamuna HUSista kuului todellakin, että suojavarusteiden kulutusmääriä ei kerrota, ei edes osata tarvearviota tehdä siitä, paljonko niitä mahdollisesti olisi oltava.

Summa summarum: kaikki ne toimet, mitä me täällä nyt teemme muun muassa liittyen vuosilomiin, työaikoihin ja irtisanomisasioihin, ne hajoavat niin kuin hiekkalinnat, koska niistä ei ole tavallaan mitään hyötyä, jos hoitajat ovat jo aivan väsyneet ja jäävät pois töistä. Olen myös saanut yhteydenottoja ihmisiltä, jotka sanovat, että he haluavat irtisanoutua. He eivät suostu menemään töihin, jos ei ole suojavarusteita ja jos sitä hoitajaa ei kuunnella. Hänen odotetaan menevän töihin, mutta ei pääse testeihin, ei ole suojavarusteita. Tässä on valtavia ristiriitoja. Miten vastaatte näihin kysymyksiin?

14.18 Riikka Slunga-Poutsalo ps: Arvoisa puhemies! Nyt meillä on käsittelyssä asia ja asetus, joka koskee työntekijän jaksamista tällaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa, jaksamiseksi luotujen asetusten ja lakien muuttamista väliaikaisesti. Kun me koskemme sellaisien työtehtävien kuten sairaanhoitajien, lähihoitajien ja poliisien työoloihin tämmöisessä kriisitilanteessa, niin tässä tulisi kyllä kiinnittää huomiota erityisesti nyt asetuksen esityksessä olevaan vuorokausi- ja viikkolepoon. Vuorokausi- ja viikkolevon rajoittamisten tulisi olla välttämättömiä ja viimesijaisia keinoja näitten resurssien turvaamiseen. Olisin-

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

kin ollut halukas tietämään, onko ohjeistettu ensisijaisesti käyttämään esimerkiksi sairaanhoito- ja terveystieteiden lisärekrytoituja ja mahdollisia ostopalveluja ennen kuin mennään siihen päiväkohtaiseen lepoon ja siihen puuttumiseen.

Nyt on kysymyksessä kuitenkin etulinjassa työskenteleviä ihmisiä ja tahoja, jotka kuitenkin kestävät kuormitusta ihan eri tavalla, jokainen yksilönä. Ihan normaali arkikin näin vaativissa tehtävissä voi olla haastavaa ja kuormittavaa, saati sitten tilanteessa, missä me olemme tällä hetkellä. Työntekijät voivat kaiken lisäksi itse kuulua riskiryhmiin, niin kuin tässä edustaja Juvosen kommentissa jo huomioitiin sitä kaikenlaisen suojauksen ja muun varustautumisen riittävyyttä ja muuta, joka aiheuttaa lisähuolta ja lisäpainetta jaksamiseen sen työtehtävän hoitamiseksi. Nyt on jo sairaanhoitaja- ja lähihoitajapuolelta tullut viestiä siitä, että on pelkoa, ahdistusta ja epävarmuutta, muun muassa epävarmuutta siitä, miten hoitohenkilökunta riittää, miten jaksetaan ylipäänsä ja miten oma lähipiiri selviää. Miten tilanne menee sitten siinä vaiheessa, kun epidemian huippu on meillä tässä päällä?

Toinen hyvä kysymys on mielestäni se, että kun me nyt tällaisia poikkeusvaltuuksien mukaisia toimivaltuuksia käytämme, niin miten näitten raportointi ja seuranta, onko tähän ajateltu jotain, että nyt vähän seurattaisiin sitä, miten meidän järjestelmä toimii, ja onko ministeriöissä tullut tähän sellaista käytäntöajattelusta, jotta me voisimme tietää, että näitä ei käytetä väärin. — Kiitos.

14.21 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä valtioneuvoston asetus on ilman muuta tarpeellinen, itse asiassa tarpeellisempi kuin se edellinen. Eli lähestymme epidemiahuippua, ja todennäköisesti todellakin näitä valmiuslain nojalla säädettäviä valmiuksia joudutaan laajastikin käyttämään.

Tähän liittyy kuitenkin hyvin paljon huolia esimerkiksi terveydenhuollon kentässä. Ainakin itse olen saanut runsaasti yhteydenottoja riskiryhmiin kuuluvilta terveydenhuollon työntekijöiltä, jotka ovat kyselleet. Esimerkiksi riskiryhmiin kuuluva sairaanhoitaja otti yhteyttä ja kertoi, että hänet aiotaan asettaa nimenomaan sinne tehohoitoon hoitamaan koronapotilaita. Eli millä tavalla hallitus ohjeistaa sitä, että riskiryhmiin kuuluvia terveydenhuollon työntekijöitä ei kuitenkaan altistettaisi tarpeettomasti tällaisille vaaroille? Me tiedämme, että iän myötä riskit kasvavat, tiettyjen sairauksien myötä riskit vakaviin koronataudin muotoihin kasvavat ja myös erityisesti miehet saavat näitä vakavia taudin muotoja, ja varsinkin tehohoitoon joutuneista potilaista peräti 70 prosenttia on miehiä. Jossain vaiheessa on arvioitu, että se voisi johtua tupakoinnista, mutta nyt näyttää siltä, että se tupakkakaan ei asiaa selitä vaan että se johtuu ihan miehen ja naisen biologisista eroista, mikä selittää tätä, että naisilla puolustuskyky koronaa vastaan toimii paremmin. Sen vuoksi meidän tulisi suojata erityisesti riskiryhmiin kuuluvia iäkkäämpiä miehiä näissä kriittisissä ammateissa.

On käyty keskustelua myös siitä, että eikö niille henkilöille, jotka joutuvat nyt tätä vaarallista työtä tekemään nimenomaan koronapotilaiden kanssa, pitäisi maksaa tällaista vaarallisen työn lisää. Itse ajattelen, että se olisi kyllä reilua, ja kysynkin ministeriltä: onko tällaista pohdittu? Tietysti ministeri ei päättä palkan lisistä, sen tiedämme, mutta voisi hyvin tätä keskustelua käynnistää ja ohjata.

Täällä edustajakollegat ovat käyttäneet hyviä puheenvuoroja suojavarusteista, jotka ovat nyt erityisen tarpeellisia niille henkilöille, jotka työskentelevät varsinkin näiden koronapotilaiden kanssa, ja tosiasia on se, että meillä edelleen on runsaasti pulaa suojavarusteista, varsinkin yksityissektorilla, sosiaalihuollossa, vanhusten ja kehitysvammaisten hoi-

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

tolaitoksissa. Tänäpä Lääkäriliiton toiminnanjohtaja Kati Myllymäki tiedotteessaan nosti esiin tämän pulan, josta tulee jatkuvasti paljon palautetta, ja hän toteaa siinä näin: ”Valtioneuvosto ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat kertoneet, että Huoltovarmuuskeskuksen varastot on avattu. Siksi herää kysymyksiä, menevätkö suojavarusteet oikeasti käyttäjille isoissa sairaanhoitopiireissä ja sairaaloissa.” Tosiasiassa tilanne on se, että niistä edelleen on pulaa. Aivan yhtä lailla työntekijöiden suojaksi tarvitaan suojavarusteita myös siellä yksityissektorilla ja vanhusten ja kehitysvammaisten hoitolaitoksissa.

Toivottavasti ministerillä on mahdollisuus näihin kysymyksiin vastata.

14.25 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan kriittisten alojen työntekijät ovat olleet jo useamman viikon kovan paineen alla. He ansaitsevat tuolle panostukselleen kaiken kiitoksen nyt mutta myös tämän kriittisen ajan jälkeen. Tämän heidän tekemänsä työn arvo ei saa unohtua silloinkaan, kun arki palaa normaaliksi. Se on hyvä, että me nyt puhumme näiden alojen työntekijöiden jaksamisesta, mutta siitä olisi pitänyt puhua aika paljon enemmän ja aika monta vuotta taaksepäin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Näin on!] Nämä ongelmat eivät ole muodostuneet koronan aikana ainoastaan eivätkä vain tämän istuvan hallituksen aikana.

Monella näistä aloista toimitaan poikkeusoloissa jokaisessa työvuorossa. Siellä kannetaan valtavaa vastuuta toisten ihmisten hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta, puolustetaan ihmishenkiä päivästä toiseen tai rakennetaan olosuhteita, joissa jokaisella olisi mahdollista elää turvallisesti. Toivon todella, että arvostus näitä aloja ja niiden työntekijöitä kohtaan nousee tämän kriisin myötä ja palaa sellaiselle tasolle, jolla sen olisi pitänyt olla jo paljon pidempäänkin, sillä me selviämme kyllä tästä koronakriisistä, mutta siihen me tarvitsemme tätä tärkeää työtä tekeviä ammattilaisia. Totuus kuitenkin on, että heitä on rajallinen määrä, ja aivan kuten meistä kuka tahansa muukin, myös he voivat saada tartunnan ja joutua pois työstä — tämä virus kun ei mieti, keneen olisi sopivaa iskeä ja keneen ei.

Ymmärrän ja jaan huolen kriittisten alojen työntekijöiden jaksamisesta. Itsekin siellä työskennelleenä tiedän, että jo ennen tätä kriisiä työtä on tehty monin paikoin jaksamisen ääri rajoilla aivan liian pienin resurssein. Tilanne kuitenkin on se, että nyt täytyy löytää kaikki mahdolliset keinot turvata riittävä määrä toimintakykyistä henkilöstöä yhteiskunnan kannalta kriittisille aloille. Tärkeää onkin, että hallitus pyrkii nyt mahdollisimman aikaisessa vaiheessa huomioimaan kaikki mahdolliset tilanteet ja varautumaan niihin. Nämä päätökset on tärkeää tehdä juuri nyt, kun tilanne on vielä riittävän vakaa, jotta pystymme huomioimaan mahdollisimman oikeudenmukaisen toteutuksen sekä varmistamaan yhteiset ohjeistukset työnantajille työntekijöiden hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Työnantajan mahdollisuudet väliaikaisesti teettää työntekijällä ylityötä ilman tämän suostumusta, poiketa vuorokausilepoa ja viikkolepoa koskevista säännöksistä sekä poiketa työaikalain enimmäistyöaikaa koskevista säädöksistä ovat poikkeuksellisia ja väliaikaisia. Edellytyksenä niille on, että sen täytyy olla täysin välttämätöntä toiminnan turvaamiseksi. Siksi nämä toimenpiteet ja säädökset niihin liittyen on tehtävä nyt.

Jokaisen työnantajan tulee järjestää työntekijälle tarkoitukseen sopiva tila lepoon ja taukoihin. Työnantajan tulee aidosti varmistaa, että toimenpiteillä ei vaaranneta työturvallisuutta eikä työntekijän terveyttä. Vain hyvinvoivat ammattilaiset voivat pitää meistä huolta parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäksi työnantajan on pidettävä huolta työstä aiheutuvan kuormituksen tasaisesta jakautumisesta sekä työntekijän mahdollisuudesta palautua työn rasituksesta.

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

On varmaa, että tässä poikkeuksellisessa tilanteessa me kaikki jaamme yhteisen huolen kriittisten alojen työntekijöiden työturvallisuudesta ja jaksamisesta. He turvaavat meitä läpi tämän kriisin, ja meidän tehtävämme on turvata heitä tässä äärettömän vaativassa ja poikkeuksellisessa tilanteessa, jotta heillä olisi parhaat mahdolliset olosuhteet tehdä vaativaa työtä.

Ja kun tämä kriisi on ohi, silloin meillä tulee todella olla aikaa varmistaa, että jokainen heistä saa palautua. Silloin meidän tulee pitää niitä keskusteluja ja miettiä, miten ne resurssit nyt aidosti turvataan jatkossakin, tämän kriisin jälkeenkin, jotta yksikään heistä ei joutuisi tekemään arvokasta työtä oman hyvinvointinsa kustannuksella.

14.29 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Olen tässä lyhyen parlamenttiuran aikana pyrkinyt oppimaan uusia asioita, ja yksi on ollut se, että pitäisi pitäytyä mielellään siinä käsiteltävässä asiassa, mutta saa kuitenkin käsitellä vähän vieressäkin olevaa asiaa, [Naurua] kunhan ei mene liian kauaksi. Tämän halusin sanoa tähän alkuun, koska nyt meillä ovat käsitelyssä nämä työaikajärjestelyihin liittyvät säädökset, mutta on toinen, minusta tärkeämpi lakiasetus, jonka olemme saattaneet voimaan, ja haluan tässä rinnalla mainita sen.

Valmiuslain 87 § mahdollistaa sen, että me voimme valtiojohtoisesti organisoida koko laajan terveydenhuollon kentän, siis sairaanhoitopiirit, kuntien terveyskeskukset, työterveyshuollon, yksityiset lääkäriasemat, kaikki, niiden tavoitteiden toteuttamiseen, jotka meille nyt ovat tärkeitä. Tässä testauskeskustelun yhteydessä on tullut ilmi nimenomaan työvoiman tarve. Työvoimasta, jota tarvittaisiin jäljittämiseen, eristämiseen ja tähän muuhun, on ollut puutetta, ja on sanottu, että kun ei sairaanhoitopiireissä ole kuin yksi infektio lääkäri tai sillä tavalla — eihän se ole sairaanhoitopiirin infektio lääkäriin tehtävä, vaan siihen saadaan rekrytoitua koko tämän järjestelmän piiristä, opiskelijoiden ja muiden piiristä satoja ihmisiä, ja tätä organisointityötä tällä hetkellä tehdään.

Tämä nyt käsiteltävä jatkamisasetus on tärkeä. Se antaa sinne työpaikoille juridisen pohjan tietyille järjestelyille. Minun tietoni on se, että kovin paljon tämän lain pohjalta ei vielä ole mitään toimenpiteitä tarvittu. Silti toki jaan sen huolen, jonka täällä ovat monet edustajat tuoneet esille, ovat käyttäneet sanoja ”huoli”, ”pelko” ja niin edelleen. Tämähän on suuri kriisi, koko yhteiskunta jakaa tämän pelon, ja varmasti siellä terveydenhuollon kentällä ollaan todella lujilla. Meillä on kuitenkin kunnallinen palvelujärjestelmä, me emme voi täältä eduskunnasta eikä valtioneuvostostakaan käsin operatiivisesti johtaa kaikkia niitä asioita, joiden perään nyt kysytään. Minulla itselläni on suuri luotto siihen, että tämä on kuitenkin vertailussa monella tavalla maailman parhaita terveydenhuoltojärjestelmiä ja me selviämme tästä vähintään niin hyvin kuin selvitään muissakin maissa, vaikka tämä tilanne on kieltämättä haastava ja vaikea ja vielä vaikeaan suuntaan menossa.

Eli luonnollisesti nyt tätä asetusta tässä pitää jatkaa, mutta siihen, millä aloitin, haluan vielä lopettaa: kysyn kovasti tämän valmiuslain 87 §:n käyttämisen perään, koska se antaisi ihan uudenlaista vauhtia ja mahdollisuutta koko tähän torjunta- ja juurimistyöhön. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Vanha sääntö on olemassa, että puhutaan otsikon mukaisesti aiheesta, mutta olen kyllä tämän koronakeskustelun ja koronakriisin aikana pitänyt tarpeellisena sitä, että meillä on päivittäin mahdollisuus käydä myös hieman ajankohtaiskeskustelua tästä, niin että otsikkoa saa tulkita hieman laueammin. — Ministeri saa puheenvuoron noin 10 minuutin päästä, riittänee.

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

14.32 **Noora Koponen vihr:** Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysalalla tarvitaan nyt maksimaalista tehokkuutta. Suomessa kuten kaikkialla muuallakin terveydenhuollon resurssit ovat rajalliset sekä henkilöstön että välineistön osalta. Tästä johtuen tarvitaan nyt poikkeuksellisia toimia, jotta riittävä hoitohenkilöstön määrä kyetään poikkeusoloissa turvaamaan.

Vaikka korona tuli kulman takaa varsin yllättäen, oli toisaalta jossain määrin odotettavissa, että jotain tällaista joskus tapahtuu. Hoitoprosesseja, digitalisaatiota, hoidontarpeen arviointia sekä moniammatillista ja poikkileikkaavaa yhteistyötä on nyt välttämätöntä kehittää — mitä pikemmin, sen parempi. Meidän voimavaramme on, että tässä maassa on tuhansia sosiaali- ja terveysalan sekä muiden kriittisten alojen ammattilaisia, jotka taipuvat muuttuviin, koviinkin tilanteisiin. Heitä on todella syytä arvostaa muulloinkin kuin vain hädän hetkellä.

Tämä valtioneuvoston asetus tuo väliaikaisia muutoksia näiden työntekijöiden työskentelyoloihin koskien heidän vuosilomiaan, työaikaansa ja työsopimuksiaan, ja tästä johtuen heidän jaksamiseensa, turvallisuuteensa ja tukemiseensa on entistä tärkeämpää kiinnittää nyt huomiota.

Haluankin lopuksi kiittää kaikkia näitä ammattilaisia, jotka luovat uusia yhteyksiä ja toimintatapoja tämän kriisin aikana. Meidän tulee kerätä tästä oppi talteen, jotta voimme tukea heidän työtään vahvemmin jatkossakin.

14.34 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ihan kiitän ministeriä asetuksen esittelystä. Tässä on nyt kysymys ehkä näistä kaikkein kriittisimmistä aloista, kun on kysymys koronaviruksen taltuttamisesta ja siellä sovellettavista työaikajärjestelyistä ja vuosilomista. Ei voi muuta kuin todeta sen, että hallitus on määrätietoisesti toiminut valmiuslain pohjalta, ja tässä on yksi esimerkki näistä määrätietoisista, hallituista toimista.

On syytä noteerata, kuten puhemieskin tässä totesi, että jos halutaan yleisemmin arvioida hallituksen toimintalinjaa tässä koronavirustapauksessa, niin kansainvälisestäkin Suomea on kiitetty, ja on syytäkin. Me olemme toimineet ennakoivasti, jopa etuajassa. Kriisi on sillä tavalla erikoislaatuinen Suomessa verrattuna useimpiin muihin maihin, että tämän koronaviruksen kasvu on potentiaalisesti useimmissa maissa tällaisella kriittisellä hetkellä ollut eksponentiaalista eli se kerta toisensa päälle kasvaa. Sen sijaan meillä on tämä kasvu ollut lineaarista eli se on ollut tasaisempaa. Siinä mielessä voi sanoa, että nämä ennakoivat toimet, mitä hallitus on nyt eri muodoissaan tässä viime viikkoina tehnyt, poikkeukselliset toimet, niin kuin olemme nähneet, ovat mitä ilmiselvimmän pureet. Tämä on koko kansakunnan yhteinen uhraus, mikä tässä on käynnissä — sillä on taloudelliset kustannusvaikutukset, sillä on vaikutuksia perherakenteille, monenlaisia paineita on otettu vastaan — mutta tämä on nyt se tapa, millä me yritämme tämän asian hallita. Tämä ei ole täysin meidän hallinnassamme, ja siinä suhteessa joudutaan katsomaan tätä tilannetta koko ajan huolellisesti.

Toivottavasti tämä määrätietoinen, hallittu linja saa myöskin lopputuloksen, joka on hyvä. Senhän me näemme vasta myöhemmässä vaiheessa, kuka tässä missäkin vaiheessa voi jälkiviisas olla milläkin tavalla, mutta parasta on tehty. Kiitos hallitukselle näistä toimista.

Ymmärrän hyvin, että oppositio on täällä nostanut eräitä kriittisiä kohtia muun muassa hoiva-alalta — siellä on puutteita — mutta kaikkihan me toimimme nyt hyvin kriittisellä asetelmalla. On aivan selvä asia, että tämmöisessä hätätilassa tulee monenlaisia virheitä-

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

kin matkan varrella, tilanteen voisi jälkikäteen tehdä ehkä toisella tavalla ja niin edelleen, mutta parasta tässä on yritetty, ja kiitos hallitukselle tästä.

14.36 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Pyrin keskittymään juuri tähän esitykseen, mutta toki haluan myös omalta osaltani tuoda esille huolen tästä suojavarustetilanteesta sekä terveydenhoidossa, sairaanhoidossa, kotihoidossa että laajemminkin. Ymmärrän kyllä, että tämä asia on varmasti kaikilla jo tässä vaiheessa tiedossa, mutta kyllä siitä palautteesta päätellen, joka tulee, voi sanoa, että asia on kyllä vakava ja siihen tulee tarttua ja ratkaisu löytyä.

Arvoisa puhemies! Varsinaisesti otan kuitenkin kantaa tähän käsittelyssä olevaan esitykseen siitä, miten näillä vuosilomajärjestelyillä, ylityösäännöksillä ja muilla nyt halutaan varmistaa, että meillä on riittävästi osaavaa terveydenhoitoalan henkilökuntaa paikalla. Tämä esitys on kaikilta osiltaan kannatettava. On tietysti niin, että terveydenhoitohenkilökunta joutuu nyt vahvasti joustamaan, mutta ymmärrän, että siellä varmasti on myös ymmärrystä siitä, että he ovat nyt tämän kriisin torjunnassa etulinjassa ja heidän työtään voimakkaasti arvostetaan ja tuetaan siltä osin kuin pystytään.

Oikeastaan kysymykseni ministerille koskee yhtä asiaa, jota olen ihmetellyt. Meillä on kuitenkin tällä hetkellä kymmeniätuhansia ihmisiä jo lomautettuina, yt-neuvottelujen piirissä taitaa olla 350 000 ihmistä, mutta siitä meillä ei ole puhuttu ollenkaan, että jos terveydenhoito ei sitten kykenekään selviämään niillä ihmisillä, jotka siellä tällä hetkellä ovat. Voidaanko niiden, jotka ovat esimerkiksi lomautettuina, jotka eivät ole alan ammattilaisia mutta joilla saattaa olla monenlaista kokemusta ja osaamista, pätevyysvaatimuksista tinkiä, tietysti ilman että hoidon laatu kärsii? Tiedän, että joissakin maissa on otettu henkilökuntaa terveydenhoitoalan ulkopuolelta myös sairaaloihin ja terveyskeskuksiin ja muuhun, ainakin avustaviin töihin, jotta siellä olisi riittävästi käsiä, jos tämä kriisi vielä tästä pahenee.

14.39 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Varmasti nämä työaika- ja vuosilomajärjestelyt ovat äärimmäisen tärkeitä viedä nyt näitten poikkeusolojen takia tälle tasolle, mitä tässä asetuksessa on, ja arvostan kovasti, että puhemies tuossa totesi, että tässä yhteydessä on mahdollisuus vähän yleisemminkin nyt tästä korona-asiasta puhua, koska kuitenkin esimerkiksi meillä oppositiossa ei ole mahdollisuus aivan niihin samoihin tietolähteisiin mutta toki mielellämme tuomme myöskin terveisiä sieltä kentältä. Voi sanoa, että kyllä tämä oikeastaan liittyy varsin tiukasti myöskin tähän asiaan.

Elikkä nyt esimerkiksi kotikonnuillani Ylä-Savossa on tuossa viikonlopun aikana tullut esille näitä vanhainkodeissa sattuneita tartuntoja, ja korviini on tullut eräitä teitä myös se, että välttämättä kyse ei ole ainoastaan tästä yhdestä paikasta, ja sieltä taustalta löytyy nyt suuri huoli: eli siellä ei ole rajattu näitten henkilöitten, nimenomaan sairaanhoitajien ja hoitohenkilökunnan toimimista tietyille osastoille, vaan siellä ihmiset ovat menneet osastolta toiselle, jolloinka se, joka on kenties altistunut ja ehkä sairastunutkin mutta oireeton, on kantanut mukansa sen viruksen seuraavalle osastolle. Nyt toivoisinkin, että erityisesti hallituksen puolelta sieltä ministeriöstä — tiedän että tämä nyt ei ihan istuvan ministerin tontille kuulu, mutta avien kautta — saadaan tiukkaa ohjeistusta siitä, että näissä hoitoyksiköissä pidetään niin sanotusti puhtaat puolet ja sitten on ne puolet, joissa epäillään, että on altistuneita tai kenties sairastuneita.

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

Tämä huolenaihe ei rajoitu nyt pelkästään näihin vanhusten hoitokoteihin, vaan jopa sairaaloista on tullut tällaista viestiä, että ei ole ymmärretty siinä alkuvaiheessa, vaan ollut tällaisia niin sanottuja kiireapulaisia, jotka ovat siirtyneet osastolta toiselle ja mukanaan mahdollisesti siirtäneet tätä virusta. Tietysti vielä tuossa alkuaikoina, kun eivät olleet nämä rajoitukset niin tiukkoja, myöskin näitä vierailuja oli tuonne sairaaloitten osastoille. Nythän osassa sairaaloita pelätään jo sitä, että he joutuvat käyttämään vartijoita ja siihen myöskin resursseja, että ihmiset eivät mene sinne katsomaan omaisiaan, koska tässä koko ajan lisätään sitä riskiä, että virusta kantautuu puolin ja toisin.

Tietenkin näitten välineitten ja erityisesti tämä henkilökuntaresurssin hoitaminen ovat aivan keskeisiä, mutta nämä työaikajärjestelyt, toivon, että ministerin kautta menee nyt painavaa viestiä hallitukselle, että tämä on nyt sitten seuraava asia, mihin pitää tiukasti laittaa valvontaa — onko se avi, joka siellä alueellisesti katsoo tämän asian, mutta se on ihan keskeistä, jotta tämä tilanne ei riistäydy käsistä ja ettei käy niin kuin joissakin maissa näissä kriisisairaaloissa, että sairaalaan joutuminen voi jo itsessään olla erittäin suuri riski.

Vielä toinen asia, joka liittyy tähän, on tieto siitä, onko osastolla näitä tartunnan saaneita vaiko eikö. Tästäkin on korviini kuulunut sitä, että ei ole kerrottu, hoitajille edes, onko kyseisellä osastolla tartunnan saaneita vaiko eikö. Tästä hoitohenkilökunnalle on tullut nyt sellaista pelkoa, että suojavarusteita ei ole riittävästi ja he eivät tiedä sitä omaa suojautumisensa tasoa. Jos ei ole jostain syystä kerrottu tätä, onko osastolla tartunnan saaneita vaiko eikö, niin tähän on minun mielestäni todella vakava työturvallisuusriski. Nyt toivonkin, että ministeri kiinnittää näihin asioihin ihan erityistä huomiota. Tällaisissa tilanteissa se avoimuus on äärimmäisen tärkeätä ja se, että meillä tosiaankin henkilökunta jaksaa tehdä työtä nyt näissä vaativissa olosuhteissa. Monissa maissa on todellakin, niin kuin tässä aiemmin jo taidettiin mainita, ruvettu jo tällaisia riskilisiä maksamaan siitä, että työ tällä hetkellä tuolla osastolla on varmasti tosi paineistettua. Uskon, että jo tieto siitä, mikä on tilanne, ja riittävät suojavarusteet, varmasti tässä vaiheessa olisi monille hoitajille, hoitohenkilökuntaan kuuluville ihmisille se kaikkein keskeisin.

14.43 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa herra puhemies! Kiitos tästä hyvästä keskustelusta, jossa käsiteltiin hyvin laajasti nyt tätä koronatilannetta ja sosiaali- ja terveydenhuollossa tehtävää työtä.

Haluan nyt ihan ensimmäiseksi korostaa sitä, että nämä pykälät, tämä asetus on viimesijainen keino. Sosiaali- ja terveydenhuollossa työaikoja on kautta aikojen jouduttu järjestelmään. Olen itsekin ollut sairaanhoitajan työssä ja on vapaapäiviltä kutsuttu tekemään työtä, hoitamaan yövuoroa hengityskoneessa olevan potilaan valvomiseksi ja hoitamiseksi. Ja näitä tehdään suostumuksella, mutta tässä laissa annetaan mahdollisuus, että pystytään väistämään esimerkiksi tätä työntekijän suostumuksella tehtävää ylityötä eli voidaan määrätä tekemään.

Lähtökohtana on se, että ensisijaisesti käytetään rekrytointia, ensisijaisesti käytetään työaikajärjestelyjä niin, että normaalimenetelmillä mennään eteenpäin. Täällä joku taisi sanoakin — olikohan se edustaja Lindén, joka tämän toi esille — että nämä tilanteethan voivat tulla eteen siinä tapauksessa, että meillä sairastuu ykskaks ryppäänä iso joukko hoitajia, lääkäreitä, ja jos ei sopimalla saada, niin sitten työnantajalla on se viimesijainen keino tämän asetuksen nojalla määrätä tekemään työtä. Mutta siinäkin tilanteessa työnantajan velvollisuus on huolehtia siitä, että näitä lepotaukoja tulee ja että ne on järjestetty siellä

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

työpaikalla ja että huolehditaan työsuojelusta. Työnantajan velvollisuutena on seurata tätä tietenkin ja seurata hyvin tarkkaan ja pitää kiinni siitä, että työntekijät jaksavat ja pysyvät terveinä, koska totta kai se on työnantajan intressissä, että ne jäljellä olevat pysyvät kunnossa niin, että pystytään selviytymään näistä tehtävistä.

Sitten täällä kysyttiin näistä suojaamista ja muista, siis työturvallisuuteen liittyvistä asioista. Suojaamista on paljon puhuttu. Kysyttiin, mihin Huoltovarmuuskeskuksesta ovat menneet nämä suojaimet. Tämä ei ole minun vastuullani, niitten avaaminen, mutta sosiaali- ja terveysministeriö on avannut nämä Huoltovarmuuskeskuksen varastot, ja niitä on sieltä allokoitu erä-alueiden kautta sairaanhoitopiirien käyttöön. Eli sieltä näitä suojaimia, osa niistä, on mennyt. Ja tietenkin niiden on tarkoitus mennä, ja menevät, sinne, missä tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon työtä. Työnantajan on huolehdittava asianmukaisesti suojauksesta, se on ihan päivänselvä asia, ja hallitus tekee koko ajan täysillä, kaikin keinoin töitä sen eteen, että näitä suojaimia saadaan käyttöön lisää. On hyvä, että meillä nämä varastot ovat olleet käytössä ja että Huoltovarmuuskeskuksessa, joka on minun vastuullani, on ollut näitä suojaimia ja voidaan niitä nyt tässä puskurina käyttää. Mutta se on sairaanhoitopiirien ja työnantajan velvollisuus huolehtia, että suojaimet on ja että sielläkin on riittävästi varauduttu tähän tilanteeseen.

Sitten täällä kysyttiin myös siitä, miten pääsee testeihin. Sosiaali- ja terveysministeriöstä ja THL:stä ohjeistetaan tämä testien antaminen, mutta hallituksen selkeä viesti on ollut — se viime viikolla sanottiin jälleen kerran — että jokaisen sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijän on päästävä testiin, jos on pienintäkään epäilystä siitä, että on sairastunut. Eli tämän pitää olla kunnossa, ja olemme kuulleet täällä sosiaali- ja terveysministerin puheenvuoroista sen ja hallitukselle on informoitu, että näiden testien määrää on nostettu ja sitä tasoa nostetaan koko ajan. Siinäkin on vastassa sitten se, miten nopeasti on pystytty tässä tilanteessa niitä testejä lisäämään, ja sitä lisäämistä tehdään koko ajan.

Sitten nämä työjärjestelyt ja muut, joista edustaja Essayah, edustajat Räsänen ja Juonen, monet muut, kantoivat täällä huolta, ovat tietenkin sitten sitä käytännön työtä, ja siinä meidän pitää vain luottaa siihen, että siellä asiantuntijat osaavat järjestellä työtä. Mutta varmasti tässä sitten taas edelleenkin tämmöistä THL:n kautta menevää ohjeistusta tarvitaan paremmin siitä, että osataan siellä koteloida ne mahdolliset sairastuneet. Ongelma on se tietysti, että sielläkään ei aina tiedetä, kenen mukana tämä virus kulkee, eli on tilanteita, joissa se on saattanut kulkea henkilöstön kautta tai sitten potilaasta toiseen. Tämä on se tilanne, ja meidän ei auta muu kuin luottaa terveydenhuollon asiantuntijoihin tässä, ja varmasti siihenkin ohjeistuksia entisestään tiivistetään.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan myöhemmin tänään pidettävässä istunnossa.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Muu asia: Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista

Muu asia M 17/2020 vp

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.49 Opetusministeri Li Andersson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto esittää nyt käytössä olevien varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevien rajoitusten jatkamista kaikilla koulutusasteilla 13.5. asti. Valtioneuvosto varautuu kuitenkin jo samalla poikkeusjärjestelyjen jatkamiseen lukukauden loppuun asti eri koulutusasteilla, mikäli epidemian rajoittaminen sitä vaatii ja myöhemmin saadaan uusia suosituksia terveysviranomaisilta. Näiden nyt voimassa olevien ja esitettyjen rajoitusten tavoitteena on vähentää merkittävästi oppilaiden, opiskelijoiden ja opetus- sekä muun henkilöstön välisiä kontakteja ja näin estää sekä hidastaa koronaviruksen leviämistä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Tärkeää tässä poikkeuksellisessa tilanteessa on kuitenkin se, että hallitus ei ole ottanut käyttöön toimivaltuuksia opetuksen keskeyttämiseksi, vaan pyritään jatkamaan opetusta poikkeuksellisin opetusjärjestelyin ja etäopetuksena, jotta me näin voimme varmistaa, että jokaisen lapsen ja nuoren oikeus oppia toteutuu myöskin tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Nyt on erityisen tärkeää, kun rajoitustoimia joudutaan jatkamaan, että kiinnitetään huomiota valmistuvien opiskelijoiden ja oppilaiden tilanteeseen, asemaan ja tuen tarpeeseen, jotta me saamme varmistettua myös kevään valmistumiset ja nuorten mahdollisuudet siirtyä seuraaville koulutusasteille sekä työelämään.

Soveltamisasetuksessa ei esitetä merkittäviä muutoksia opetuksen sisällöllisiin linjauksiin, vaan opetus on esityksen mukaan jatkumassa samoin poikkeusjärjestelyin, jotka ovat jo tällä hetkellä käytössä ja voimassa. Varhaiskasvatuksen osalta linjaukset ovat ennallaan. Se tarkoittaa, että varhaiskasvatuksen yksiköt ovat avoinna, mutta valtioneuvosto suosittaa voimakkaasti, että vanhemmat järjestävät lapsen hoidon kotona, jos siihen vain on mahdollisuus. 1.—3. vuosiluokan oppilaille järjestetään tarvittaessa lähiopetusta, mutta valtioneuvosto suosittelee, että myöskin nämä lapset osallistuvat opetukseen etänä, mikäli perheissä on tähän mahdollisuus. 4. vuosiluokalle ja sitä vanhemmille opetus järjestetään etäopetuksena ja poikkeuksellisin opetusjärjestelyin. Poikkeuksena tähän sääntöön on pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat oppilaat sekä erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat, ja heillä on siis oikeus lähiopetukseen omassa koulussaan.

Tässä soveltamisasetuksessa esitämme uutena linjauksena, että myös valmistavan opetuksen oppilaat ovat oikeutettuja lähiopetukseen, mikäli kunta järjestää valmistavaa opetusta. Valmistavan opetuksen oppilaat ovat perusopetusikäisiä maahanmuuttajataustaisia oppilaita, joilla opetus keskittyy ennen kaikkea suomen ja ruotsin kielen opiskeluun sekä valmiuksien antamiseen esi- ja perusopetusta varten. Näiden oppilaiden maahanmuuttajataustaiset huoltajat eivät välttämättä pysty tukemaan oppilaita riittävästi näiden kielellisten valmiuksien kehittämisessä etäopetuksessa, ja näin ollen nämä oppilaat saattavat olla

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa, minkä vuoksi tämä linjauksen tarkentaminen on nähty perusteltuna. Muutos koskee valtakunnallisesti noin 3 000:ta oppilasta.

Lukioita ja ammatillisia oppilaitoksia koskevat säännökset eivät muutu ammatillista koulutusta koskevia teknisiä yksityiskohtia lukuun ottamatta. Ammatillisen koulutuksen täsmennykset liittyvät vaativan erityisen tuen ja opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin ja apuvälineisiin. Lisäksi henkilökohtaisten osaamisen kehittämissuunnitelmien laatimisen ja päivitysten osalta ei tarvita enää poikkeussäännöstä.

Vapaata sivistystyötä, taiteen perusopetusta koskevat säädökset säilyvät ennallaan. Tiilat ovat edelleen suljettuina ja lähiopetus niissä on keskeytetty.

Edelleen lähiopetukseen osallistuvilla oppilailla on oikeus kouluruokaan, ja etäopetuksessa oleville oppilaille kouluruokailua voidaan järjestää siinä laajuudessa kuin se on mahdollista toteuttaa ottaen huomioon tarve lähikontaktien välttämiseen. Opetuksen järjestäjä voi esimerkiksi yhteistyössä oppilashuollon tai muiden kunnallisten toimijoiden kanssa kartoittaa sellaiset oppilaat, joille päivittäinen kouluateria on erityisen tärkeä ja järjestää aterian näille oppilaille niissäkin tilanteissa, joissa aterioiden tarjoamista joudutaan lähikontaktien välttämiseksi rajoittamaan. Tällä menettelyllä voidaan turvata kouluruoka kaikille niille oppilaille, jotka muuten esimerkiksi olisivat vaarassa jäädä ilman riittävää ravintoa päivän aikana.

Lopuksi, arvoisa puhemies, nämä poikkeukselliset opetusjärjestelyt ja etäopetus vaativat suomalaisilta opettajilta paljon, ne vaativat myöskin suomalaisilta vanhemmilta paljon, mutta niiden viestien perusteella, mitä opetuksen kentältä on tullut, yllättävän hyvin ollaan kuitenkin Suomessa onnistuttu tässä siirtymässä. Nyt kun tämä poikkeuksellinen ajanjakso ja nämä rajoitustoimet edelleen jatkuvat, kasvavat myöskin huolet oppimiserojen kasvusta, ja olen siksi painottanut, että on äärimmäisen tärkeää, että kaikissa kunnissa tehdään myöskin suunnitelmat ja linjaukset siitä, miten oppimisen tuen ja perheiden tuen palvelut toteutetaan poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana, eli edelleen on tarvetta erityisopettajien, koulunkäynninohjaajien, psykologien ja kuraattoreiden työpanokselle, edelleen tätä tukea on syytä kaikille tarvitseville myöskin tarjota ja näin tukea oppilaita omassa oppimisessa, vaikka näiden palveluiden tarjoamisen tavat nyt näinä aikoina eroavat hieman siitä, mihin ollaan muuten totuttuja. Mutta kunnissa on tehty hyvää työtä ja kehitetty myöskin hyviä toimintamalleja, joilla tätä oppimisen tukea on ollut mahdollista etänä oppilaille tarjota.

14.56 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista rajoituksista lienee sisällöltään pääosin tuttu asia. Asetus on jatkoa aikaisemmin kohdistettuihin kasvatus- ja opetusalan rajoituksiin, joita jatketaan nyt 13. toukokuuta saakka. Säännöksiin tehdään kuitenkin eräitä tarkennuksia, joita kuulummekin ministerin selväsanaisesta esittelystä. Nämä täsmennykset ja lisäykset ovat tarpeellisia, mutta iso kuva säilyy ennallaan. Niin yhteiskuntaamme kuin globaalia maailmaa on kohdannut virusmyrsky, ja sen seuraukset ovat hyvin tiedossamme. Tämän asetuksen sisältö on yksi keinoistamme suojata elämää ja suojata terveyttämme.

Puhemies! Muutama huomio siitä, mitä kasvatus- ja opetuskentälle kuuluu.

Niin varhaiskasvatuksen, esiopetuksen kuin 1.—3. luokkien osalta voidaan todeta, että monet vanhemmat ovat pitäneet lapsensa kotona, vaikka lähiopetus ja läsnäolo-oikeus päi-

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

väkotiin olisivatkin olleet olemassa. On kuitenkin selvää, että joidenkin vanhempien ammattien luonne — esimerkiksi nämä paljon puhutut kriittiset alat — tarkoittaa sitä, että lähiopetusratkaisu on ollut ainoa vaihtoehto. Koulut, oppilaitokset ja kodit ovat juuri nyt siinä tilanteessa, että etäopetuksen rutiinit alkavat muotoutua ja kehittyä. Alussa varmasti oli monenlaista säätöä, mutta nyt jo menee paremmin.

On myös todettava, että alueellisia ja kuntakohtaisia eroja on edelleen havaittavissa, mikä johtunee siitä, että digitaalinen pedagogiikka ja ylipäättään teknologisten laitteiden taso ja määrä vaihtelevat suuresti. Osa kunnista on tähän saakka mennyt liitutaalujen pohjalta, ja osassa kuntia on ollut alan kirkkain teknologia käytössä, ja — totta kai — se näkyy myöskin vallitsevassa etäopetuksessa. Hyvää opetusta voidaan kuitenkin toteuttaa hyvin monin eri tavoin.

Kaiken kaikkiaan niin koulut, oppilaitokset kuin monin paikoin ruuhkavuosia elävät vanhemmat ovat selvinneet hienosti. On kuitenkin sanottava, että kotien olosuhteet ovat erilaisia: kisaväsymys uhkaa painaa, kenties vanhempien hermot kiristyvät, ja rehellisyyden nimissä on myös sanottava, että osa lapsista on enemmän tai vähemmän oman onnensa varassa. Opetuksen järjestäjät, alan henkilökunta, oppilashuolto ja sosiaaliviranomaiset tekevät näissä olosuhteissa varmasti parhaansa, että tuntosarvet yltäisivät myöskin etäkoteihin saakka.

Kunnat ovat lisäämässä toimenpiteitä sen osalta, että kouluruoka tavoittaisi myös etäopetuksessa olevat oppilaat, ainakin niiden osalta, jotka sitä erityisesti tarvitsevat. Tämä on hyvä asia. Uskon, että kouluruoan jako kyetään toteuttamaan niin, ettei se aiheuta terveydellisiä riskejä. Se vaatii ihmisiltä maalaisjärkeä ja vallitsevien ohjeiden noudattamista, ja tahdon uskoa, että niin tehdään.

Koulutuksessa on myös olemassa joitakin herkkiä tilanteita, jotka kuuluvat jokaiseen kevääseen, oli korona tai ei. Peruskoulun päättävät yhdeksäsluokkalaiset tarvitsevat päätösarviointinsa, ja onneksemme valtakunnalliset arviointiohjeet ovat tavoittamassa kuntia. Tällä varmistetaan tasapuolisuus jatko-opintoihin. Myös ammatillisen koulutuksen puolella eletään kriittisiä aikoja erityisesti valmistuvien osalta, ja koulutuksessa on olosuhteet huomioiden kyetty varmistamaan, että välttämättömät lähiopetustilanteet niin harjoitteluiden kuin arviointienkin osalta on kyetty hoitamaan. Tilanne ei ole tietenkään ollut ihanteellinen, kaikkea muuta, mutta luovuuden kautta on pärjätty.

Puhemies! Koronakevään ylioppilaat ovat myös toimineet kovien paineiden alla, nopeutetulla aikataululla. He myös ansaitsevat juhlaansa. Onneksemme opetusministeri Andersson on ottanut kantaa sen puolesta, että niin tulevien ylioppilaiden kuin ammattiin valmistuvien juhla ei peruta, vaan ne siirretään. Heille kuuluvat juhlat, elämän kohokohdat. Korkeakoulujen opiskelijahaun osalta kyetään varmasti monia asioita hoitamaan etänä, mutta vaikeuskerrointa, totta kai, tuovat alat, jotka perustuvat valintakokeiden osalta läsnäoloihin — näitä ovat monet taide- ja liikunta-alat.

Puhemies! Vaikka ajat ovat mitä ovat, tästäkin selvitään. Kysyisin ministeri Anderssonilta ammattiryhmästä, josta aivan liian harvoin puhutaan. Koulunkäynninohjaajat, jotka ovat tavattoman tärkeitä nykypäivän koulumaailmassa, joihin opettajat usein nojaavat, on monin paikoin lomautettu tai siirretty toisiin tehtäviin. Juuri he saattaisivat olla niitä, joiden katse yltää etäkoteihin. Juuri he voisivat olla niitä, jotka tukevat vaikeuksissa olevia oppilaita. Miten siis kunnioitettu ministeri näkee tämän huolestuttavan ohjaajavajeen kentällämme?

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

15.03 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on valtioneuvoston asetus, jolla jatketaan rajoitustoimia liittyen muun muassa etäopiskeluun, eli koululaiset jatkavat edelleenkin etänä opiskelua. Kuka olisi koskaan voinut uskoa, että olemme tällaisessa tilanteessa, että koululaiset opiskelevat kotona?

On aivan selvää, että suuri kiitos siitä, miten opiskelijat, koululaiset, ne lapset siellä kotona pärjäävät ja tekevät niitä opintoja, kuuluu opettajille. Iso kiitos opettajille mutta myös oppilaille ja opiskelijoille, jotka ovat ottaneet tosissaan tämän etäkouluopiskelun.

Myös omassa kodissani on etäkoululainen, yhdeksäsluokkalainen, ja on ollut hienoa huomata, miten hyvin etäkoulu on toiminut. Toki se on opettajien ansioita, mutta olen itse huomannut, että ehkä etäkoululla on myös jonkinlainen rauhoittava vaikutus siihen opiskelijan oppimiseen — hän saa itse opiskella, ja tavallaan kaikki vastuu ja toimenpiteet, miten opiskelee, ovat hänen omilla hartioillaan — itse olen nähnyt. Myös se on ollut mielenkiintoista ja virkistävää huomata, että kello soi aamulla aikaisin, tietokone avataan ja etäkoulu alkaa ja luokka opiskelee siellä ja siellä käydään myös keskustelua toinen toisensa kanssa.

Arvoisa puhemies! Suuri kiitos kuuluu myös tämän kevään ylioppilaille. He ovat osoittaneet kyllä sisua ja määrätietoisuutta ja myös päämäärätietoisuutta siinä, että ylioppilaskirjoitukset käytiin nyt kiireistetyssä aikataulussa, ja he ovat joutuneet myös venymään. Monet ylioppilaat ovat myös hakeneet eteenpäin opinnoissaan, ja olen tästä myös ministerille kirjallisen kysymyksen jättänyt, millä tavalla pääsykokeet tullaan nyt järjestämään.

Tilannehan on nyt se, että vaikka meillä ei olisi tätä koronakriisiä ollut, niin osa ylioppilaista pääsee jo suoraan todistusarvosanoilla yliopistoon ja osa jää odottamaan sitä, että mahdollisesti näin ei kävisi, ja on jo ilmoittautunut muun muassa valmennuskursseille. Tämä tietohan siitä, miten loppujen lopuksi käy, pääseekö suoraan todistusarvosanoilla vai ei, tulee aika myöhäisessä vaiheessa. Siihen mennessä tulisi olla jo kyky ja kyvykkyys lähteä pääsykokeisiin. Moni ylioppilas on nyt jo aloittanut valmennuskurssin, kurssija on siirretty lähiovetuksesta myös nettiin. — Miten, ministeri, nyt on: onko turhaa käydä valmennuskurssia, jos pääsykokeita ei tule, vai tulevatko pääsykokeet, ja millä tavalla ne järjestetään? Sama liittyy toki myös ammattikorkeakouluun pyrkiviin.

Ja on erittäin tärkeää, että me juhlistamme ja muistamme näitä tämän kevään ylioppilaita sitten, kun sen aika on ja tilanne rauhoittuu. Ylioppilaat ansaitsevat kyllä ne omat juhlaansa.

Arvoisa puhemies! Myös yhdeksäsluokkalaiset ovat kovan paineen alla, koska he saavat todellakin sen loppuarvion ja edessä ovat sitten jatko-opinnot, onko se ammatillista vai lukiota. Millä tavalla nyt toteutuu se, että varmasti näissä arvostelut ja arviot menevät kohdalleen ja jokaiselle aukeaa se opiskelumahdollisuus tulevaisuudessa siellä jossakin?

Erittäin hienoa on ollut — minä pidän erittäin tärkeänä — että lapsia ja nuoria on suojeltu virukselta. Tämä on ollut ehdottomasti hyvä toimenpide, että etäkoulua on käyty. Tällä tavalla on myös opittu ja nähty se, miten erilaisia oppimismahdollisuuksia meillä on tulevaisuudessa, kun katsotaan, että meillä on erilaisia oppijoita. Etäkoulu on monelle hyvä vaihtoehto.

15.07 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Haluan antaa ministerille tunnustuksen siitä, että olette niin vahvan suosituksen antanut näille ykkös—kolmosluokkalaisten vanhemmille ja myös varhaiskasvatuksessa olevien lasten vanhemmille siitä, että lapset otettaisiin sinne kotihoitoon ja etäopetukseen, mikäli vain mahdollista. Suomalaiset van-

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

hemmat ovat hyvin laajalti sitä noudattaneet, vaikka siinä alkuvaiheessa tulikin sitten muutoksia näihin säädöksiin. Kyllä valitettavasti edelleenkin näiden poikkeusolojen jatkaminen kouluopetuksessa on välttämätöntä, ja sen vuoksi tämäkin asetus on tarpeellinen.

Täällä ministeri viittasi tähän kouluruokailuun, ja keskustelua on siitä käyty. Joissakin kouluissa on toimittu niin, että koululta on annettu ruokapaketti, siis niitä raaka-aineita, esimerkiksi 2 viikon ajaksi koteihin, ja kodeissa on oltu todella kiitollisia näistä ruokapaketeista. Sitten taas tiedän, että on kuntia, joissa on menetelty samoin, mutta sanottu, että jos perhe tarvitsee, niin voi hakea tällaisen paketin, jos kotona ei rahat riitä. Tämä on mielestäni hiukan leimaavaa. On aika korkea kynnys asettua ikään kuin siksi vähävaraiseksi perheeksi, joka lähtee sitä ruokapakettia hakemaan. Kun meillä kouluruokakin on tarkoitettu kaikille, ei pelkästään vähävaraisille perheille, niin jotta tällaista leimaamista ei tulisi, niin mielestäni olisi parempi, että näitä ruokapaketteja jaettaisiin kaikille perheille, koska nythän nämä materiaalit säästyvät, kun lapset eivät koulussa syö, ja tällä tavalla voidaan perheitä sitten tukea.

Tämä etäopetus on tuottanut hyviäkin asioita, ja on kyllä tehty aivan valtava digiloikka opetusmenetelmissä ja koko koulussa. Toivottavasti niitä menetelmiä voidaan sitten hyödyntää ja käyttää, kun pääsemme palaamaan normaalioloihin. Samalla on suuri huoli niistä koululaisista ja opiskelijoista, jotka ikään kuin häviävät nyt tämän opetuksen piiristä, joihin ei saada kontaktia tai jotka eivät saa kotona riittävää tukea tähän etäkoulunkäyntiin. Onkin hyvin todennäköistä tai varmaa, että tarve erityistoimille, erityisopetuksille tulee kasvamaan. Vetoaisin tässä yhteydessä hallitukseen ja opetusministeriin, että kaikki mahdolliset resurssit sitten laitettaisiin nimenomaan tätä erityistä tukea tarvitsevien koululaisten ja opiskelijoiden tarpeisiin ja luovuttaisiin tästä aiemmasta, voi sanoa, nyt jo vanhentuneesta tavoitteesta oppivelvollisuuden pidentämiseksi. Nyt täytyy jatkossakin priorisoida asioita, laittaa niitä tärkeysjärjestykseen.

Ministeriä kiitän myös siitä, että tässä tiedotustilaisuudessa lupasitte ja loitte toivoa opiskelijoille, että kaikkien valmistumista pyritään nyt tukemaan niin, että näille opiskelijoille, jotka ovat nyt tänä keväänä valmistumassa, tehdään sellaisia erityisjärjestelyjä, että kaikki saavat valmistua. Kysynkin teiltä nyt ihan yhden yksityiskohtaisen kysymyksen, joka minulta on pyydetty nimenomaan teiltä kysymään, ja toivon, että tähän voisitte vastata. Meillä on nyt esimerkiksi opettajakoulutuksessa ja myös varhaiskasvattajien koulutuksessa niitä, joiden on tarkoitus tänä keväänä valmistua, mutta heiltä puuttuu tuo loppuharjoittelu, joka yleensä tehdään lasten kanssa. Kun he eivät nyt pääse tätä loppuharjoittelua tekemään siellä koululuokassa tai päiväkodissa, niin kysymys on: koskevathan nämä erityisjärjestelyt myös näitä opiskelijoita, jotta he voivat valmistua, että löytyisi nyt joku innovatiivinen tapa suorittaa tuo loppuharjoittelu ilman tätä koululuokkaa tai ilman päiväkotiryhmää? Se on se kysymys, jota on pyydetty teiltä kysymään.

Arvoisa puhemies! Jotta myös täällä eduskunnassa voimme näitä ylimääräisiä sosiaalisia kontakteja välttää, niin aion mennä tuonne työhuoneeseeni, mutta kuuntelen siellä ministerin vastauksen. Tämän halusin vain ministerille sanoa, että vaikka täältä salista lähden työhuoneeseeni, niin kyllä sitä seuraan, mitä täällä tapahtuu. — Kiitos.

15.12 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Koulujen poikkeusolot jatkuvat, ja toteuttamiseen tehdään vain pieniä täsmennyksiä.

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

Maahanmuuttajalasten huomioiminen on paikallaan, siitä on tullut palautetta minullekin, ja tarvetta lähiopetukseen voi olla.

Kun katselemme koko koulupolkua, niin varhaiskasvatus menee eteenpäin niin kuin aikaisemmin. Toki kun kriisi pitkittyy, voi ilmetä väsymystä vanhempien etätöön ja lastenhoidon yhteensovittamisessa. Siksi on hyvä olla hereillä, jotta voidaan toimia tilanteen mukaan. On hyvä, että tämä asetus mahdollistaa sellaisten vanhempien työssäkäynnin, jotka eivät voi itse hoitaa lapsiaan työssä käydessään. On tärkeää, että pidämme yhteiskunnan rattaat mahdollisuuksien mukaan pyörimässä koko ajan.

Perusopetuksen opettajat ovat tehneet hatunnoston arvoisen työn, kun he siirtyivät niin nopealla rytmillä etätööhön ja etäopetukseen. On otettu pysyviä digiloikkia, ja samalla kuntien ja koulujen väliset erot digipedagogiikassa ovat tulleet esille, kuten edustaja Kivisaari edellä kertoi. Yritysten lahjoittamat tietokoneet ovat helpottaneet laitepulaa ja lisänneet oppilaiden yhdenvertaisuutta. Toki opettajat ovat toteuttaneet etätöitä monin tavoin ja maastonkin mukaan. Asetus mahdollistaa sen, että opettaja voi poiketa opetuksen laajuuden osalta valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta sekä opetuksen määrästä siinä määrin kuin se on välttämätöntä. Tämä on hyvä viesti edelleen niin monesti huolellisille opettajille, jotka eivät osaa jotenkin rentoutua vaan tekevät pilkulleen ja voivat sitten väsyä toimiessaan. Nyt voidaan katsoa suuria linjoja, kokonaisuuksia — vaikkapa niitä ilmiöitä, joiden pariin opetussuunnitelman kannustaa.

Perusoikeuksien näkökulmasta valmiuslain soveltamista tulee aina arvioida kaikkien rajoitustoimien välttämättömyyttä ajatellen. Kun emme tiedä, miten tautitilanne etenee maassamme, emme voi tietää, kuinka kauan näissä oloissa jatketaan.

On totta, että osa oppilaista on innostunut aivan uudella tavalla, ja ehkä tästä jää pysyviä käytänteitä, jotka palvelevat juuri näitä oppilaita jatkossakin. Moni haluaa kantaa vastuuta enemmän kuin ennen, kuten edustaja Juvonen kertoi. Saman olen kokenut myös omien poikieni kanssa.

Erityisopettajana kannan huolta kaikista erityistä ja tehostettua tukea tarvitsevista. Opiskelijahuoltoa toteutetaan edelleen siinä laajuudessa ja sellaisilla toteuttamisen tavoilla kuin se on olosuhteisiin nähden mahdollista. On tärkeää, että koulunkäynninohjaajia ei lomauteta. He voivat toimia oppilashuollon apuna silloin, kun työntekijöitä tarvitaan myös muualle. He tuovat joustavuutta oppilashuollon arjen toimiin, yhteydenpitoon, etäohjaukseen ja tuen tarjoamiseen. Jos teemme tukitoimet nyt huolimattomasti, työ on entistä pahempina meillä edessä ensi syksynä. Oppilashuollon tarve kasvaa koko ajan tämän kriisin pitkittyessä, koska perheiden ongelmat voivat kärjistyä.

Kouluruuasta on puhuttu paljon. Viime viikolla vähän reilu puolet kunnista järjesti ruuan lähiopetuksessa oleville, 44 prosenttia jollakin muulla tavoin. Lapset olivat jonkin verran eriarvoisessa asemassa. On hyvä, että on annettu suosituksia, että kouluruokaa järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Se on myös erittäin tärkeä tuki lapsiperheille.

Ammatillisessa koulutuksessa kaikki opiskelijat eivät kykene itsenäiseen työskentelyyn ja etätööhön. Niin oli jo ennen tätä kriisiä, ja siitä paljon puhuimme, ja se ohjauksen tarve ei ole poistunut mihinkään. Yksi puoli on se, että työssäoppimisen, työpaikoilla tapahtuvan oppimisen, tulee olla turvallista myös näissä oloissa, ja tähän liittyy yksi kysymykseni. Kun näyttöjen ympäristöt ovat vähän hakusessa, ja vaikka tutkintoja suoritetaan varmasti joustavasti, haluan kysyä ministeriltä: kun nyt halutaan tukea kaikkien valmistumista, niin onko tietoa, kuinka monen ammatillisen oppilaitoksen opiskelijan valmistuminen siirtyy mahdollisesti näyttöjen tekemisen vaikeuksien vuoksi?

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

15.18 **Iris Suomela vihr:** Arvoisa puhemies! Kuten täällä salissa on monesti korostettu, niin vaikka aikuiselle tällainen lyhyt aika voi poikkeusoloista huolimatta tuntua aika ohiitse menevältä, niin monelle lapselle nämä voivat olla niitä elämän suuntaa kääntäviä hetkiä, ja sen tähden on äärimmäisen keskeistä kiinnittää huomiota siihen, että nyt toimitaan varmasti parhaalla mahdollisella tavalla. Sen tähden onkin ollut hienoa nähdä, että nyt näissä soveltamisasetuksissa todella näkyvät ne isot huolet ja puutteet, mitä viime viikkojen aikana on ilmennyt.

Asetuksessa korostetaan 3 §:ssä sitä, että opetusta saa rajoittaa vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä ja myös opiskelijahuollossa on syytä etsiä niitä muita toimintamalleja, muita toimintatapoja, jotta ainakin jonkinlaiset palvelut ja ainakin jonkinlainen apu on vaikkapa sitten etänä tarjolla. Tästä nimittäin kuului ympäri Suomen huolestuttava viesti, että palveluita on lähdetty rajoittamaan ehkä sellaisella oletuksella, että jos ei olla paikalla, niin silloin vaikkapa koulupsykologin tai -kuraattorin apua ei tarvita lainkaan, ja tähän ei suinkaan ollut tarkoitus, vaan tarkoitus on se, että palvelut järjestetään vain uudella tavalla uutena aikana. On tunnustettu, että tämä on, totta kai, iso haaste suomalaisille kunnille, ja siksi onkin hienoa, että nyt valtioneuvosto on tähän haasteeseen tarttumassa ja pohtimassa niitä parhaita tapoja tukea kuntia myös taloudellisesti, koska nyt toki moni kunta menettää verotuloja, ja taloudellisetkin paineet alkavat vaikuttaa siihen pohdintaan, miten palveluja voidaan järjestää — ja kun tällaiset rajut poikkeusolot ja taloudellinen paine yhdistyvät, niin ellei toimita huolellisesti ja ellei taata kunnille tukea, jälki voi olla lasten ja nuorten tulevaisuuden kannalta kohtalokasta.

Sen takia kaikkia näitä yksittäisiä asetuksia onkin syytä tarkastella osana laajempaa kokonaisuutta, sitä, miltä se lapsen ja nuoren elämä näyttää käytännössä poikkeusoloissa. Moni on nyt jo ollut pitkään kotona yksin tai yhden vanhemman kanssa. Vanhempi on saattanut joutua kiinnittämään huomiota etätöihin, ja olot varmasti käyvät yhä rankemmiksi varsinkin niissä perheissä, joissa on jo ennen tätä kriisiä ollut vaikeaa. Tämä näkyy valitettavasti lähisuhdeväkivaltatilastoissa, tämä näkyy korostuneessa tarpeessa mielenterveyspalveluihin, ja sen tähden onkin keskeistä, että tätä kokonaisuutta arvioidaan jatkuvasti. Tähän vaikuttavat ne taloudelliset olosuhteet mutta tietysti myös tämä asetusten kokonaisuus, ja asetusten kokonaisuuden osalta perustuslakivaliokunta onkin alleviivannut sitä, että sen sijaan, että tarkastellaan aina yhtä asetusta pistemäisesti, pitää huolehtia, että se kokonaisuus säilyy mahdollisimman hyvänä perusoikeuksien kannalta, ja onkin hyvä, että nyt näissä asetuksissa on alettu todella alleviivaamaan sitä välttämättömyysvaatimusta, mikä sieltä valmiuslain 4 §:stä tulee, jotta ihan varmasti jokainen toimija saa sen selkeän viestin, että palveluja ja opetusta, tukipalveluita saa rajoittaa vain siinä määrin kuin se on aivan täysin välttämätöntä. Eli nyt toivottavasti ei jää ainakaan viestistä kiinni, että tiedetään sitten, mikä se intentio näiden takana on. Ja nähdäkseni siitä on todella syytä valtioneuvostoa ja ministeriötä kiittää, että näin nopeasti on saatu tuotua näitä uusia tärkeitä elementtejä osaksi lainsäädäntötyötä, kun tässä kuitenkin operoidaan ensimmäistä kertaa tämän valmiuslain kanssa, monet käytännöt tulevat nyt ihan täysin uutena ja tämä kehittämistyö vaatii varsin nopeaa reagointia.

Se iso asia, mikä tässä koko ajan kulkee rinnalla ja korostuu, on ennakointi. Nytkin moni perhe, lapsi ja nuori pohtii, miltä näyttää syksy. Nythän, varsinkin kun tässä asetuksessa ollaan antamassa opetuksen järjestäjille lupa poiketa valtakunnallisista tavoitteista ja opetussuunnitelmista, entisestään korostuu, että missä vaiheessa sitten paikataan niitä oppimisen vajeita, mitä saattaa tässä hetkessä syntyä. Olisinkin ministeriltä kysynyt, mikä on ikään

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

kuin se pidemmän aikavälin suunnitelma tämän kriisin jälkeen. Paljon on puhuttu, että mikä on se tulevien kuukausien suunnitelma, kun lähdetään rajoituksia purkamaan. Varmasti on niin, että lasten ja nuorten kohdalla, jos pohditaan prioriteettijärjestystä, että missä ihan ensimmäisenä olisi syytä antaa vaikkapa useammalle lapselle pääsy lähiopetukseen tai muuten purkaa rajoitteita, tämä on se kohta, mutta jos katsotaan vielä siitä pidemmälle, niin miten varmistetaan, että nyt syntyvät mahdolliset vajeet saadaan myöhemmin paikattua?

Nythan puhutaan julkisen talouden tulevaisuudesta, kun kehysriihessä keskustellaan, miltä tulevat vuodet näyttävät julkisen talouden osalta. Onkin erittäin tärkeää alleviivata, että tämä koulutuksen ja opetuksen resurssitarve ei ole vain tänä keväänä vaan se on myös tästä eteenpäin, koska monella lapsella ja nuorella voi kestää monta vuotta päästä yli tämän kriisin vaikutuksista. Sen tähden on todella katsottava pidemmälle tulevaisuuteen, jotta voidaan taata jokaiselle yhdenvertainen mahdollisuus hyvään tulevaisuuteen.

Puhemies Matti Vanhanen: Valiokunnan puheenjohtaja Risikko.

15.24 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Käsittelemme täällä siis varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevia väliaikaisia rajoituksia koskevaa asetusta, ja nyt siis kuukaudella pidennetään tätä aikaa. Se on todella ihan perusteltua. Jokainen meistä tietää, että me emme voi vielä tätä rajoittamista höllentää tässä suhteessa. Totta kai koko ajan tilannetta arvioidaan, mutta tässä vaiheessa tämä on perusteltua.

Nyt tässä uudessa asetuksessa meille on muutamia tarkennuksia, joista äsken tuossa ministeri ansiokkaasti kertoi, ja lisäksi ohjeistukseen on tullut muutamia selkeyttämisiä.

No, mehän sivistysvaliokunnassa siinä lausunnossamme jo kiinnitimme huomiota nimenomaan näihin ohjeisiin, mitä tulee valtiovallalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus tekevät erittäin paljon työtä, että saataisiin selkeät, ymmärrettävät ja yhtenäiset ohjeet. On aivan ymmärrettävää, kun on aika paljon toimijoita tuolla kunnissa — on kuntien edustajat, on avien edustajat ja sitten vielä koulut — että siellä saattaa tulla pikkusen sitä häilyvyyttä. Mutta kun ne ovat selkeät sieltä valtiovallan taholta ja mahdollisimman paljon on sitten sitä, kuinka näitä luetaan, ja myöskin niitä rivien välejä on avattu, niin sitä parempi.

Toinen, mihin me kiinnitimme huomiota lausunnossamme, on se, että oppivelvollisuutta ei ole rajattu mihinkään, se on ja pysyy, ja siihen on ministeri itsekkin viitannut hyvin.

Samoin me kiinnitimme huomiota siihen, että kysymys ei ole kotiopetuksesta vaan kysymys on oikeasti etäopetuksesta, josta huolehditaan sieltä koululta käsin. Mutta sehän on ihan selvää, että varmasti vanhemmat ovat joutuneet siinä apuna olemaan.

Kiinnitimme myöskin huomiota kouluruokailuun ja oppilashuoltoon, koska murehdimme sitä, että miten ne järjestetään, koska asetushan sanoo, että ”tarkoituksenmukaisella tavalla”. Täällä salissa onkin ollut hyviä esimerkkejä siitä, miten kouluruoka-asiasta on nyt sitten eri puolilla Suomea huolehdittu. Jonkin verran siellä häslinkiä on ollut, mutta aika hyvin on mennyt.

Mutta sitten varsinaisesti näistä minun huolistani:

Tämä etäopetus, josta jo mainitsinkin, on vaatinut paljon opettajilta ja kouluilta ja koulujen johtajilta ja toki myös vanhemmilta. Voi sanoa, että ollaan todella otettu sellainen valtava loikka tässä, oikein todellinen digiloikka. Mutta tällä kolikolla on myöskin sellai-

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

nen kääntöpuoli, että kun on haastateltu opettajia ja koulutuksen johtajia, noin 20 prosenttia on sellaisia oppilaita, jotka eivät kuitenkaan pysy kelkassa. Siinä saattaa olla monia syitä: voi olla oppimisvaikeuksia, voi olla siellä kotona sellainen tilanne, ettei kerta kaikkiaan ole sitä rauhaa oppia, ja voi olla monia esimerkiksi fyysisiä sairauksia, voi olla myös mielenterveysongelmia, voi olla neurologisia ongelmia. Ja tämä aikaansaa sitten sen, että ei pysty oppimaan. On tietysti myös niitä henkilöitä, jotka oppivat paremmin siellä etänä, siitäkin olen saanut tietoa. Mutta joka tapauksessa vaarana on oppimiserojen kasvaminen, johon ministerikin on monesti viitannut. Mielestäni nyt todella tulee kiinnittää huomiota erityisopettajien määrään ja koulunkäynninohjaajien määrään, psykologi- ja koulukuraattori-palveluihin, nämä ovat niitä, joihin meidän pitää nyt satsata. Sitten kun tästä koronasta päästään ohi — sitä tietoa sieltä kentältä nyt jo tulee — niin sitten erityisesti pitää satsata näihin lisäten näiden ammattihenkilöiden palveluja.

Sitten toinen, mistä minä olen myöskin huolissani, on lastensuojelun tarve. Lastensuojelun tarve tulee kasvamaan. Kun itsekin olen toiminut tuolla sote-puolella hyvin paljon ja sitten toisaalta myöskin siellä koulupuolella, niin sanon, että tällaisessa tilanteessa lastensuojelun tarve tulee auttamattomasti kasvamaan. Meillä on tällä hetkellä noin 73 000 lasta lastensuojelun piirissä, ja tämä määrä tulee kasvamaan. On ongelmia siellä kotona: siellä on päihdeongelmia, siellä on mielenterveysongelmia, siellä on hyvin monenlaisia perheitten ongelmia. Ja nämä ovat sellaisia, joita ei todellakaan mikään maailmassa tapahtuva pysäytä, vaan valitettavasti tämä korona tulee lisäämään muun muassa päihteiden ja näiden käyttöä sellaisissa tilanteissa, joissa on muutenkin ongelmia perheissä. Sitten tietysti, jos ei haeta mielenterveyden kriiseihin apua, nekin sitten pahenevat. Ja ne, jotka siellä kärsivät, ovat nimenomaan lapset.

Tässä nyt ihan toteaisin vain sen, että tiedän, että sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö pitävät jatkuvasti yhteyttä, on tällaisia Teams- ja Skype-kokouksia, ja käyvät päivittäin läpi näitä — näin me kuulumme tuolla asiantuntijalausunnoista — ja minä sanoisin näin, että jos minä olisin ministeri tällä hetkellä, niin minä pyytäisin kunnista tällaisen poikkeusolojen lastensuojelusuunnitelman, siitä, miten he aikovat toimia, tällaisen toimintasuunnitelman. Ei sen tarvitse olla sellainen mitenkään niin kuin formaalinen, mutta joku tieto sieltä kunnista. Se vaan on niin, että kuntia täytyy vähän patistella ja kysyä, kuinka te tämän teette. Nimittäin väitän, että harva kunta on miettinyt poikkeusoloihin lastensuojelusuunnitelmaa. Ne ovat miettineet kaikkea muuta poikkeusoloihin liittyvää, kuten sitä, miten tieto kulkee, kuka johtaa ja mistä saadaan mitään, mistä saadaan näitä suojavarusteita ja näitä, mutta eivät ne ole miettineet tällaista poikkeusolojen lastensuojelusuunnitelmaa, ja sen minä kyllä nyt pyytäisin.

Sitten vielä yksi asia, nämä valmistuvat — täällä on ollut hyviä puheenvuoroja siitä — eli peruskoulun päättäneet mutta myöskin nämä ammatillisesta koulutuksesta valmistuneet: Nythän tilanne on se, että jos viivästyy se opiskelu, niin sinä et saa sitä paperia. Me kuitenkin tarvitsemme esimerkiksi terveydenhuollon pitkälle edenneitä opiskelijoita, jotka ovat melkein valmiita, mutta jos he menevät nyt sinne kentälle töihin, niin heidän palkan- sa on huonompi kuin jos he olisivat valmiita. Sen tähden minä vetoan, että todella saat- siin aikaiseksi se, että ne, jotka ovat täyttäneet ne kriteerit ja jotka ovat saavuttaneet ne tavoitteet — en tietenkään kantaisi maaliin henkilöä, jolla ei ole osaamista, vaan nimen- omaan ne joilla, on tavoitteet saavutettuna — pystyisivät valmistumaan, saisivat paperit, ja sitten kun heitä tarvitaan tuolla kentällä ja terveydenhuollossa, niin olisi sitten ihan mah- dollisuus sinne myöskin päästä. Mutta nyt saattaa olla niin, että jotkut organisaatiot eivät

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

välttämättä edes ota niitä, joilla ei ole papereita kädessä. — Mutta tässä, jatkan sitten myöhemmin, kiitos.

15.31 Opetusministeri Li Andersson: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajille erinomaisen hyvistä kysymyksistä ja kommenteista. Käyn nämä kaikki tässä läpi.

Ensinnäkin edustaja Juvonen kysyi pääsykokeiden järjestämiseen liittyen — tässä menään nyt hieman myöskin kollega Kososen asioiden puolelle, mutta vastaan mielelläni hänenkin puolesta näihin kysymyksiin. Siinä tosiaan opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja korkeakoulut seuraavat yhteistyössä koko ajan tilannetta ja myöskin tämän epidemian etenemistä. Ja lähtökohtana on se, että jollain tavalla pääsykokeet kyllä tullaan järjestämään. Meillä on arviolta noin 46 000 uutta opiskelijaa, joiden pitäisi syksyllä aloittaa korkeakouluopinnot, ja näistä noin puolet valitaan todistusvalinnan perusteella, eli loput sitten tätä pääsykoeväylää hyödyntäen.

Tällä hetkellä voimassa olevien suunnitelmien mukaan korkeakoulujen pääsykokeet ollaan pitämässä toukokuun kahden viimeisen viikon sekä kesäkuun ensimmäisen viikon aikana. Ja mikäli tähän aikatauluun nyt tulee koronan takia muutoksia, niin niistä muutoksista ilmoitetaan viimeistään huhtikuun puoliväliin mennessä. Eli silloin myöskin pääsykokeisiin valmistuvat opiskelijat saavat tietoa, mikäli muutoksia aikatauluun tulee.

Sitten tässä oli muutenkin valmistumisesta kysymyksiä, muun muassa edustaja Räsänen ja edustaja Risikko ja myöskin edustaja Kinnunen nostivat esiin valmistuvien opiskelijoiden tilannetta. Siinä ainakin, jos puhutaan perusopetuksesta ja toisesta asteesta, on annettu koulutuksen järjestäjille hyvin selvät ohjeet siitä, että pitää nyt järjestää toimintatapoja niin, että voidaan turvata näiden opiskelijoiden valmistuminen. Ja myöskin toisen asteen ammatillisen koulutuksen osalta on annettu ohjeeksi, että pitää asettaa etusijalle ne ammattiin valmistuvat, jotka ovat valmistumassa tänä keväänä, kun näyttöjä järjestetään. Ja myöskin ohjeet siitä, että mikäli näyttöjä ei ole mahdollista työpaikoilla järjestää, niin niitä on tietty mahdollista järjestää myöskin työpaikanomaisissa olosuhteissa. Meillä on muun muassa oppilaitoksia, joilla on omia työmaita tai vastaavaa, ja siinä on kuitenkin pääasia, että ne itse työmomentit ja tehtävät saadaan järjestettyä niin kuin oltaisiin todellisessa tilanteessa työpaikalla.

Mitä tulee kolmanteen asteeseen ja ammattikorkeakouluista valmistuviin, niin tilanne on sikäli ehkä vähän haasteellisempaa, että meidän korkeakouluilla tietenkin on autonomia myöskin päättää, miten siellä työn järjestää, ja siltä osin voi olla sellaisia opiskelijoita, joilla ei ole mahdollisuuksia tehdä tämän kevään aikana niitä harjoitteluja, jotka pakollisena kuuluvat siihen omaan tutkintoon. Mutta mikäli sellainen tilanne on esimerkiksi ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa, niin suosittelemme, että ovat yhteydessä siihen omaan korkeakoulun ja oman korkeakoulun edustajien kanssa yrittävät selvittää, mitä on tehtävissä ja olisiko näitä harjoitteluja kenties mahdollista esimerkiksi kesän aikana suorittaa.

Edustaja Kivisaari kysyi myöskin koulunkäynninohjaajien asemasta. Tämä oppilaiden tuen saatavuus nousi monissa kysymyksissä esille. Pidän kyllä koulunkäynninohjaajien työpanosta aivan äärimmäisen tärkeänä nyt etäopetuksen ja poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana. Ja toivottavasti myöskin kuntatasolla on ymmärrystä sille, että me tarvitsemme myöskin näiden ammattilaisten elintärkeää työpanosta nyt näiden tulevien viikkojen aikana, jotta voidaan myöskin hyödyntää heidän ammattitaitoaan ja heidän työpanostaan siinä, kun tuetaan niitä oppilaita, jotka sitä tukea eniten tarvitsevat. Monissa kunnissa

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

on esimerkiksi käytetty koulunkäynninohjaajia siihen, että voidaan olla puhelimitse yhteydessä tai videoneuvotteluyhteydellä niihin yksittäisiin oppilaisiin, jotka sitä tukea tarvitsevat, ja tällä tavalla sitä tukea myöskin sitten yksilökohtaisena on toteutettu.

Sitten sekä edustaja Suomela että edustaja Risikko nostivat esille tulevaisuuden ja sen, mitä tässä tulee käymään ja millä tavalla halutaan vastata siihen, että hyvin todennäköisesti tullaan näkemään myöskin kasvavia eroja osaamisessa tämän pitkän ajanjakson jälkeen. Hallitus valmistelee nyt jo kevään aikana ensimmäistä tällaista lasten ja nuorten tukipakettia, eli sellaista kokonaisuutta, jolla halutaan tukea kuntia siinä, että voidaan järjestää lisä- ja tukiopetusta kaikille niille oppilaille, jotka sitä tarvitsevat syksyn aikana. Silloin se on tietenkin akuutti tilanne, mihin pitää päästä kiinni tämän ajanjakson ja kesälomien jälkeen.

Mutta sen lisäksi meillä on hallituskauden kantavina yleisinä teemoina sekä tämä koulutuksellinen tasa-arvo että oppimisen tuki. Meillä on valmistelu käynnissä ministeriössä, joka on käynnistetty jo ennen tätä koronakriisiä ja jossa on asiantuntijoita mukana pohtimassa keinoja yhtäältä sille, miten voidaan koulutuksellista tasa-arvoa Suomessa rakenteellisesti vahvistaa, ja toisaalta myöskin siitä, miten oppimisen tuen järjestelmää Suomessa pitäisi uudistaa niin, että se toimisi nykyistä paremmin.

Eli näen itse, että se valmistelutyö, mitä ehdittiin käynnistää jo ennen tätä koronakriisiä, vastaa hyvin suoraan myöskin niihin tarpeisiin, joita meillä tulee olemaan tämän ajanjakson jälkeen, ja tavallaan niihin ongelmiin, mitä me yhdessä sitten ratkaisemme siellä koulutuksen kentällä, jotta me voimme turvata kaikille suomalaisille nuorille mahdollisimman laadukkaan, [Puhemies koputtaa] mahdollisimman hyvin ihmisten tuen tarpeisiin vastaavan koulutuksen.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan myöhemmin tänään pidettävässä istunnossa.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Tämä täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 16.10.

Täysistunto keskeytettiin kello 15.38.

Täysistuntoa jatkettiin kello 16.10.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt jatketaan kello 15.38 keskeytettyä täysistuntoa.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta vuonna 2020

Hallituksen esitys HE 37/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 2/2020 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merimieseläkelain 142 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 3/2020 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyyskassalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 40/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 4/2020 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon muuntorangaistuksen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon väliaikaisesta rajoittamisesta

Hallituksen esitys HE 29/2020 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yrittäjien työttömyysturva-oikeuden väliaikaisesta järjestämisestä

Hallituksen esitys HE 35/2020 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 4/2020 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Finanssivalvonnasta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 7/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 6/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2019 vp

Pöytäkirja PTK 49/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 2/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 53 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 21/2020 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 36/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Puhemies Matti Vanhanen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 6.4.2020 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 6.4.2020 pidettävään täysistuntoon.

14. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään maanantaina 6.4.2020 klo 16.30. Täysistunto lopetettiin klo 16.12.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen